

SECTION 4. FINANCE LAW

10.46299/ISG.2022.MONO.LEGAL.3.4.1

4.1 Елементний склад обов'язкових неподаткових платежів

На конституційному рівні закріплено правило, відповідно до якого податки і збори та загалом вся податкова система, встановлюється виключно законами (п. 1 ч. 2 ст. 92 Конституції України) [150]. Це правило реалізовувалось через систему спеціальних законів, що регулювали податкові відносини, пізніше Податковим кодексом України. Еволюція правового регулювання відносин, що відбуваються з приводу сплати податкових платежів, створила реально діючий механізм їх адміністрування, що складається з чітко визначених елементів податкової системи, конструкції податків, принципів, процедури адміністрування. На противагу цьому, Конституція України не передбачає рівня нормативно-правового регулювання обов'язкових неподаткових платежів. Навіть немає згадки про неподаткові методи мобілізації коштів до публічних грошових фондів. У зв'язку з чим, правове забезпечення адміністрування неподаткових обов'язкових платежів має суттєві відмінності, як внутрішньо-системних елементів, так й у порівнянні з податковими платежами.

Обов'язкові неподаткові платежі, як джерело формування дохідної частини державного та місцевих бюджетів, в силу п. 1 ч. 2 ст. 92 Конституції України, мають встановлюватись виключно законами. Такий висновок можна зробити виходячи з того, що виключно законами України встановлюються Державний бюджет України і бюджетна система України [150]. У той же час, обов'язкові неподаткові платежі, що формують дохідну частину цільових позабюджетних фондів коштів, за здоровим глуздом, мають також встановлюватись виключно законами, оскільки їх встановлення прямо впливає на правовий статус платників. На підзаконному нормативно-правовому рівні, можуть деталізуватися процедурні аспекти сплати, розподілу та використання коштів.

Внески на регулювання, які сплачуються суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг

Законом України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» від 22.09.2016 р. № 1540-VIII [151]. передбачено створення Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, як є постійно діючого центрального органу виконавчої влади зі спеціальним статусом, який утворюється Кабінетом Міністрів України. Законом передбачено, що регулятор здійснює державне регулювання, моніторинг та контроль за діяльністю суб'єктів господарювання у сферах енергетики та комунальних послуг, зокрема: у сфері енергетики: діяльності з виробництва, передачі, розподілу, постачання електричної енергії; діяльності з організації купівлі-продажу електричної енергії на ринку «на добу наперед» та внутрішньодобовому ринку, забезпечення купівлі електричної енергії за «зеленим» тарифом, трейдерської діяльності; діяльності з транспортування, розподілу, зберігання (закачування, відбору), надання послуг установки LNG, постачання природного газу; діяльності з транспортування нафти, нафтопродуктів та інших речовин трубопровідним транспортом; у сфері комунальних послуг: діяльності з виробництва теплової енергії на теплогенеруючих установках, включаючи установки для комбінованого виробництва теплової та електричної енергії, транспортування її магістральними та місцевими (розподільчими) тепловими мережами, постачання теплової енергії в обсягах понад рівень, що встановлюється умовами та правилами провадження господарської діяльності (ліцензійними умовами); діяльності у сфері централізованого водопостачання та водовідведення в обсягах понад рівень, що встановлюється умовами та правилами провадження господарської діяльності (ліцензійними умовами). Для виконання покладених завдань та функцій, статтями 11,13 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» від 22.09.2016 р. № 1540-VIII [151] передбачені особливості фінансового забезпечення цього органу державної влади, — фінансування регулятора, його центрального апарату і

територіальних органів здійснюється за рахунок надходження до спеціального фонду Державного бюджету України внесків на регулювання, які сплачуються суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг. Внески на регулювання зараховуються до доходів спеціального фонду Державного бюджету України, не підлягають вилученню та використовуються за цільовим призначенням (елементний склад наведений в табл. 1) [151].

Таблиця 1.

Елементний склад внесків на регулювання, які сплачуються суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг

Характеристика	Змістовна складова
Публічний фонд коштів:	Державний бюджет України (спеціальний фонд).
Правове регулювання:	Стаття 13 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» від 22.09.2016 р. № 1540-VIII.
Платник:	Платниками внесків на регулювання є суб'єкти господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг (діяльності з виробництва, передачі, розподілу, постачання електричної енергії; діяльності з організації купівлі-продажу електричної енергії на ринку; діяльності з транспортування, розподілу, зберігання (закачування, відбору), надання послуг установки LNG, постачання природного газу; діяльності з транспортування нафти, інших речовин трубопровідним транспортом; діяльності з виробництва теплової енергії на теплогенеруючих установках, транспортування тепловими мережами; діяльності у сфері централізованого водопостачання та водовідведення).
База:	Базою нарахування внеску на регулювання є чистий дохід платників внеску на регулювання від діяльності, що регулюється регулятором, за звітний квартал.

Продовження табл. 1

Ставка:	Ставка внеску на регулювання визначається регулятором щорічно шляхом ділення планового обсягу потреб у фінансуванні регулятора на чистий дохід платників внеску на регулювання від діяльності, що регулюється регулятором, за попередній рік. Ставка внеску на регулювання підлягає перегляду регулятором щоквартально з урахуванням обсягу чистого доходу платників внеску на регулювання від діяльності, що регулюється регулятором, за попередній квартал. Ставка внеску на регулювання не може перевищувати 0,15 відсотка чистого доходу платника внеску на регулювання від діяльності у сферах енергетики та комунальних послуг за попередній квартал.
Порядок сплати та строки:	Внески на регулювання сплачуються платниками до спеціального фонду Державного бюджету України щоквартально, протягом перших 30 днів кварталу, наступного за звітним, та є джерелом фінансування регулятора.
Відповідальність за порушення:	У разі несплати внеску на регулювання або сплати його не в повному обсязі протягом кварталу, наступного за звітним, регулятор приймає рішення про накладення на такого платника внеску штрафу у розмірі 5 відсотків несплаченої суми внеску на регулювання та може звернутися до суду про стягнення несплаченого внеску на регулювання.
Напрямок використання коштів:	Фінансування Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Отже, внески на регулювання сплачуються на підставі спеціального закону суб'єктами господарювання, що проводять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг до спеціального фонду Державного бюджету України для фінансування регуляторного органу — Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Плата за надання адміністративних послуг (адміністративний збір)

Законом України «Про адміністративні послуги» від 06.09.2012 р. № 5203-VI регулюються відносини, що відбуваються з приводу надання

адміністративних послуг. Відповідно до п. 1 ч. 1 ст. 1, ст. 11 цього закону адміністративна послуга — результат здійснення владних повноважень суб'єктом надання адміністративних послуг за заявою фізичної або юридичної особи, спрямований на набуття, зміну чи припинення прав та/або обов'язків такої особи відповідно до закону. При наданні адміністративних послуг у випадках, передбачених законом, справляється плата (адміністративний збір). Розмір плати за надання адміністративної послуги (адміністративного збору) і порядок її справляння визначаються законом з урахуванням її соціального та економічного значення. Плата за надання адміністративної послуги (адміністративний збір) зараховується до державного або відповідного місцевого бюджету, крім випадків, встановлених законом. Плата за надання адміністративної послуги (адміністративний збір) вноситься суб'єктом звернення одноразово за весь комплекс дій та рішень суб'єкта надання адміністративних послуг, необхідних для отримання адміністративної послуги (включаючи вартість бланків, експертиз, здійснюваних суб'єктом надання адміністративної послуги, отримання витягів з реєстрів тощо) [152]. Елементний склад наведений в табл. 2.

Таблиця 2.

Елементний склад плати за надання адміністративних послуг
(адміністративний збір)

Характеристика	Змістовна складова
Публічний фонд коштів:	Державний бюджет України та місцеві бюджети (60 відсотків коштів адміністративного збору, залишаються у приватних нотаріусів або акредитованих суб'єктів, які здійснили державну реєстрацію прав) [153].
Правове регулювання:	Стаття 11 Закону України «Про адміністративні послуги» від 06.09.2012 р. № 5203-VI
Платник:	Фізичні та юридичні особи — суб'єкти звернення за отриманням адміністративної послуги.

Продовження табл. 2

База:	Як правило адміністративний збір не залежить від доходу, прибутку, вартості, обсягів постачання тощо, але при наданні певних адміністративних послуг базою є, наприклад, певний відсоток від кошторисної вартості проектних робіт або номінальної вартості випуску цінних паперів.
Ставка:	Ставка плати за надання адміністративної послуги (адміністративний збір) визначається спеціальним нормативно-правовим актом, що регулює відносини з приводу надання відповідної адміністративної послуги. Деякі адміністративні послуги надаються безкоштовно. Одиницею виміру ставки переважно є неоподаткований мінімум громадян та мінімальна заробітна плата. Однак, у деяких випадках ставка є фіксованою та визначається у гривнях або доларах США.
Порядок сплати та строки:	Плата за надання адміністративної послуги (адміністративний збір) вноситься суб'єктом звернення одноразово за весь комплекс дій та рішень суб'єкта надання адміністративних послуг, необхідних для отримання адміністративної послуги (включаючи вартість бланків, експертиз, здійснюваних суб'єктом надання адміністративної послуги, отримання витягів з реєстрів тощо).
Відповідальність за порушення:	Законодавством не передбачена відповідальність за несплату адміністративного збору. У разі несплати адміністративного збору суб'єктом звернення, адміністративна послуга не буде надана. У законі закріплено правило, відповідно до якого за надання адміністративних послуг стягнення будь-яких додаткових не передбачених законом платежів або вимагання сплати будь-яких додаткових коштів забороняється.
Напрямок використання коштів:	Не визначений. Кошти надходять до державного та відповідних місцевих бюджетів.

Стосовно суб'єктів надання адміністративних послуг. Загалом, станом на кінець 2020 року, суб'єкти владних повноважень надають понад 1600 адміністративних послуг. У той же час, варто зазначити, що окрім суб'єктів владних повноважень адміністративні послуги надають державні підприємства,

нотаріуси та державні реєстратори. Окрім загальновідомого Державного підприємства «Документ», що надає адміністративні послуги, у сфері оформлення офіційних документів, у 2020 році визначено ще одне державне підприємство, що надає адміністративні послуги. Відповідно до абз. 3 ч. 5 ст. 11 Закону України «Про авторське право і суміжні права» від 23.12.1993 р. № 3792-XII [154] за підготовку національним органом інтелектуальної власності до державної реєстрації авторського права і договорів, що стосуються права автора на твір, сплачуються збори, розмір яких визначається Кабінетом Міністрів України. Кошти від справляння зазначених зборів зараховуються до бюджетів у порядку, встановленому Бюджетним кодексом України. У свою чергу, розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13.10.2020 р. № 1267-р визначено, що державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності» виконує функції Національного органу інтелектуальної власності [155]. Фінансування діяльності Українського інституту інтелектуальної власності здійснюється за рахунок надходжень від справляння зборів за дії, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності (ч. 10 ст. 4-1 Закону України «Про авторське право і суміжні права» від 23.12.1993 р. № 3792-XII) [154].

Про ставки адміністративного збору доцільно вказати, що вони суттєво різняться для фізичних і юридичних осіб та для громадян і негромадян України. Прикладом може бути плата за видачу свідоцтва України на торговельну марку або відмова у його видачі — для фізичних (іноземних юридичних) осіб, що відповідно постійно проживають (знаходяться) за межами України: 200.0 USD; Для фізичних (юридичних) осіб, що постійно проживають (знаходяться) в Україні: 85.0 UAH (5 Неоподатковувані мінімуми доходів громадян) [156].

Плата за ліцензії на певні види господарської діяльності

За надання суб'єкту господарювання права на провадження певного виду господарської діяльності або частини виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, відповідний орган ліцензування — суб'єкт владних повноважень адмініструє плату, в розмірі одного прожиткового мінімуму, виходячи з розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, що діє на день прийняття органом

ліцензування рішення про видачу ліцензії, якщо інший розмір плати не встановлений законом. Плата за видачу ліцензії, що видана Радою міністрів Автономної Республіки Крим або місцевим органом виконавчої влади, становить 10 відсотків від розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, що діє на день прийняття рішення про видачу ліцензії [157]. Елементний склад наведений в табл. 3.

Таблиця 3.

Елементний склад плати за ліцензії на певні види господарської діяльності

Характеристика	Змістовна складова
Публічний фонд коштів:	Державний бюджет України та місцеві бюджети.
Правове регулювання:	Стаття 14 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 02.03.2015 р. № 222-VIII
Платник:	Суб'єкт господарювання, який звернувся в установленому законодавством порядку до органу ліцензування із заявою про отримання ліцензії на провадження виду господарської діяльності або частини виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню.
База:	Відсутня. Плата не залежить від доходу, прибутку, вартості, обсягів постачання тощо.
Ставка:	За видачу ліцензії адмініструється разова плата в розмірі одного прожиткового мінімуму (для виконавчих органів місцевого самоврядування — 10 відсотків від розміру прожиткового мінімуму), виходячи з розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, що діє на день прийняття органом ліцензування рішення про видачу ліцензії, якщо інший розмір плати не встановлений законом. Розмір ставки визначається спеціальними законами, що регулюють відповідні види господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню. Переоформлення ліцензії є безоплатним. Плата за звуження провадження виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, не справляється.

Порядок сплати та строки:	Плата за видачу ліцензії вноситься ліцензіатом у строк не пізніше десяти робочих днів з дня внесення запису щодо рішення про видачу ліцензії до ліцензійного реєстру.
Відповідальність за порушення:	Несплата у визначені строки або обсяги плати за ліцензії є підставою для зупинення дії ліцензії.
Напрямок використання коштів:	Не визначений. Кошти надходять до державного та місцевих бюджетів.

Отже, плата за ліцензії на певні види господарської діяльності встановлена на законодавчому рівні, сплачується суб'єктом господарювання — ліцензіатом у розмірі, встановленому спеціальним нормативно-правовим актом з метою отримання права на здійснення певного виду господарської діяльності, кошти від якої надходять до Державного бюджету України або до відповідного місцевого бюджету.

Плата за сертифікат, який видається у разі прийняття в експлуатацію закінченого будівництвом об'єкта

Відповідно до абз. 6 ч. 2 ст. 39 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» від 17.02.2011 № 3038-VI порядок видачі сертифіката про прийняття в експлуатацію закінченого будівництвом об'єкта, розмір та порядок внесення плати за видачу сертифіката визначаються Кабінетом Міністрів України [158]. Сертифікат видається органом державного архітектурно-будівельного контролю. Для отримання сертифіката замовник (його уповноважена особа) подає до відповідного органу державного архітектурно-будівельного контролю через центр надання адміністративних послуг чи через електронний кабінет шляхом подання засобами програмного забезпечення Єдиного державного веб-порталу електронних послуг або заповнює та надсилає рекомендованим листом з описом вкладення до центру надання адміністративних послуг заяву про прийняття в експлуатацію об'єкта та видачу сертифіката, до якої додається акт готовності об'єкта до експлуатації. Орган

державного архітектурно-будівельного контролю протягом десяти робочих днів з дати реєстрації заяви приймає рішення про видачу сертифіката або про відмову в його видачі (п. 23-27 постанови Кабінету Міністрів України «Питання прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів» від 13.04.2011 р. № 461) [159]. Елементний склад наведений в табл. 4.

Таблиця 4.

Елементний склад плати за сертифікат, який видається у разі прийняття в експлуатацію закінченого будівництвом об'єкта

Характеристика	Змістовна складова
Публічний фонд коштів:	Місцеві бюджети.
Правове регулювання:	Стаття 39 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» від 17.02.2011 № 3038-VI
Платник:	Замовник сертифіката про прийняття в експлуатацію закінченого будівництвом об'єкта, після прийняття рішення про його видачу.
База:	Відсутня. Плата не залежить від доходу, прибутку, вартості, обсягів постачання тощо.
Ставка:	Розмір плати за видачу сертифіката становить для закінчених будівництвом об'єктів: із середніми (СС2) наслідками - 4,6 прожиткового мінімуму для працездатних осіб; із значними (СС3) наслідками - 5,2 прожиткового мінімуму для працездатних осіб.
Порядок сплати та строки:	Замовник зобов'язаний внести в повному обсязі плату за видачу сертифіката після прийняття рішення про його видачу. Плата за видачу сертифіката вноситься замовником шляхом перерахування коштів через банки чи відділення поштового зв'язку. Підтвердженням внесення плати за видачу сертифіката є платіжне доручення з позначкою про дату проведення платежу або касовий документ банку чи відділення поштового зв'язку, що прийняли платіж.

Відповідальність за порушення:	Невизначена
Напрямок використання коштів:	100 відсотків надходжень, одержаних як плата за видачу сертифіката спрямовуються на організацію надання Державною архітектурно-будівельною інспекцією послуг [160].

Таким чином, плата за сертифікат, який видається у разі прийняття в експлуатацію закінченого будівництвом об'єкта встановлена на законодавчому рівні, процедурні аспекти якої врегульовано на підзаконному, сплачується особою, що має намір ввести в експлуатацію об'єкт до відповідного місцевого бюджету.

Плата за здійснення сертифікації оператора системи передачі електричної енергії

Ліцензія на провадження діяльності з передачі електричної енергії видається після прийняття остаточного рішення про сертифікацію оператора системи передачі. Сертифікація оператора системи передачі — це підтвердження рішенням регулятора (Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг) виконання суб'єктом господарювання вимог щодо відокремлення та незалежності оператора системи передачі. Під час здійснення сертифікації регулятор перевіряє відповідність суб'єкта господарювання, який є власником системи передачі, після подання ним запиту на сертифікацію, вимогам щодо відокремлення і незалежності оператора системи передачі. (ч. 2 ст. 31, п. 80 ч. 1 ст. 1, ч. 1 ст. 34 Закону України «Про ринок електричної енергії» від 13.04.2017 р. № 2019-VIII) [161]. Оплата за здійснення сертифікації провадиться в розмірі однієї мінімальної заробітної плати, виходячи з розміру мінімальної заробітної плати, що діє на день подання запиту про сертифікацію. Суб'єкт господарювання, який подав запит на сертифікацію, повинен здійснити оплату протягом десяти робочих днів з дня подання запиту про сертифікацію та подати Регулятору відповідний документ, що підтверджує внесення оплати за здійснення сертифікації (копію квитанції, виданої банком,

копію платіжного доручення з відміткою банку, квитанцію (чек) з платіжного терміналу або з поштового відділення зв'язку). Оплата за здійснення сертифікації зараховується до Державного бюджету України (п. 4 постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 10.08.2017 р. № 1016) [162]. Елементний склад наведений в табл. 5.

Таблиця 5.

Елементний склад плати за здійснення сертифікації оператора системи
передачі електричної енергії

Характеристика	Змістовна складова
Публічний фонд коштів:	Державний бюджет України.
Правове регулювання:	Частина друга ст. 34 Закону України «Про ринок електричної енергії» від 13.04.2017 р. № 2019-VIII.
Платник:	Суб'єкт господарювання, який подав запит на сертифікацію.
База:	Відсутня. Плата не залежить від доходу, прибутку, вартості, обсягів постачання тощо.
Ставка:	Розмір плати за видачу сертифіката становить одна мінімальна заробітна плата, виходячи з розміру мінімальної заробітної плати, що діє на день подання запиту про сертифікацію
Порядок сплати та строки:	Суб'єкт господарювання, який подав запит на сертифікацію, повинен здійснити оплату протягом десяти робочих днів з дня подання запиту про сертифікацію та подати регулятору відповідний документ, що підтверджує внесення оплати за здійснення сертифікації (копію квитанції, виданої банком, копію платіжного доручення з відміткою банку, квитанцію (чек) з платіжного терміналу або з поштового відділення зв'язку).
Відповідальність за порушення:	Регулятор може прийняти рішення про відмову у сертифікації
Напрямок використання коштів:	Невизначений. Кошти спрямовуються до загального фонду Державного бюджету України.

Отже, плата за здійснення сертифікації оператора системи передачі електричної енергії здійснюється на підставі закону, елементна база та процедурні аспекти якої врегульовано на підзаконному нормативно-правовому рівні. Платником є суб'єкт господарювання, який подав запит на сертифікацію. Кошти спрямовуються до Державного бюджету України.

Плата за видачу дозволів на право ввезення на територію України, вивезення з території України або транзиту через територію України наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів

Ввезення на територію України, вивезення з території України чи транзит через територію України наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів здійснюється за наявності дозволу на право ввезення (вивезення) чи транзиту наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів, виданого центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів, протидії їх незаконному обігу (ч. 1 ст. 24 Закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» від 15.02.1995 № 60/95-ВР) [163]. На реалізацію закріплених в законі положень, постановою Кабінету Міністрів України від 03.02.1997 р. № 146 затверджений Порядок видачі дозволів на право ввезення на територію України, вивезення з території України або транзиту через територію України наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів. Пунктом шостим цього порядку встановлено, що за оформлення і видачу дозволу та здійснення контролю за обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, на експорт або імпорт яких видано відповідний дозвіл, крім експорту сірчаної та соляної кислоти, справляється плата у розмірі одного відсотка вартості контракту на імпортні операції і двох відсотків вартості контракту на експортні операції. За оформлення і видачу дозволу на експорт сірчаної та соляної кислоти і здійснення контролю за їх обігом з підприємств — виробників цих кислот справляється плата у розмірі 0,2 відсотка вартості відповідного контракту. Кошти, отримані Держлікслужбою за видачу дозволів, спрямовуються до спеціального фонду Державного бюджету України і

використовуються для здійснення контролю за обігом наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів [164]. Елементний склад наведений в табл. 6.

Таблиця 6.

Елементний склад плати за видачу дозволів на право ввезення на територію України, вивезення з території України або транзиту через територію України наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів

Характеристика	Змістовна складова
Публічний фонд коштів:	Державний бюджет України (спеціальний фонд).
Правове регулювання:	Пункт 6 Порядку видачі дозволів на право ввезення на територію України, вивезення з території України або транзиту через територію України наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 03.02.1997 р. № 146.
Платник:	Суб'єкт господарювання, який здійснює поставку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів на митну територію України, їх вивезення або транзит територією України.
База:	Вартість контракту на імпорتنі операції.
Ставка:	Плата встановлена: - у розмірі одного відсотка вартості контракту на імпорتنі операції і двох відсотків вартості контракту на експортні операції. - у розмірі 0,2 відсотка вартості контракту за оформлення і видачу дозволу на експорт сірчаної та соляної кислоти і здійснення контролю за їх обігом з підприємств — виробників цих кислот.
Порядок сплати та строки:	Невизначений
Відповідальність за порушення:	Невизначено
Напрямок використання коштів:	Кошти, отримані Держлікслужбою за видачу дозволів, використовуються для здійснення контролю за обігом наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів

Вартим уваги є те, що на відміну від попередніх обов'язкових неподаткових платежів, плата за видачу дозволів не встановлена на законодавчому рівні. Стаття 24 Закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» від 15.02.1995 № 60/95-ВР [163] лише містить норму, відповідно до якої порядок видачі дозволу на право ввезення на територію України, вивезення з території України чи на право транзиту через територію України наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів та його форма встановлюються Кабінетом Міністрів України. Тобто, законом встановлюється обов'язок для Кабінету Міністрів України щодо розроблення процедурних аспектів отримання дозволу. Але, окрім механізму отримання дозволу, було встановлено обов'язковий неподатковий платіж — плату за видачу дозволів на право ввезення на територію України, вивезення з території України або транзиту через територію України наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів. Однак, враховуючи те, що цей нормативно-правовий акт не був скасований органом, що його видав та те, що він не був оскаржений у встановленому законом порядку — він є чинним та підлягає виконанню.

Отже, плата за видачу дозволів на право ввезення на територію України, вивезення з території України або транзиту через територію України наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів встановлена на підзаконному нормативно-правовому рівні та сплачується суб'єктами господарювання при здійсненні операцій з постачання через митний кордон України наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів. Кошти зараховуються до спеціального фонду Державного бюджету України.

Плата за державну реєстрацію джерел іонізуючого випромінювання (реєстраційний збір)

Відносини, що відбуваються у сфері використання ядерної енергії регулюються Законом України «Про дозвільну діяльність у сфері використання ядерної енергії» від 11.01.2000 р. № 1370-XIV [165]. Дозвільна діяльність у сфері використання ядерної енергії спрямована на захист інтересів національної безпеки, запобігання перевищенню допустимих норм опромінення людей і

забруднення довкілля, а також дотримання вимог режиму нерозповсюдження ядерної зброї. Діяльність у сфері використання ядерної енергії може здійснюватися лише на підставі ліцензії. Статтею 12 вказаного закону передбачений порядок видачі ліцензій на провадження діяльності у сфері використання ядерної енергії.

Натомість, відповідно до ст. 11 цього закону, джерела іонізуючого випромінювання, у тому числі ті, діяльність з використання яких звільняється від ліцензування, підлягають державній реєстрації, порядок здійснення якої визначається Кабінетом Міністрів України. Тобто, незалежно від наявності обов'язку з отримання ліцензії на діяльність у сфері використання ядерної енергії, джерела іонізуючого випромінювання потребують державній реєстрації, у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України. На реалізацію зазначеної норми, постановою Кабінету Міністрів України від 16.11.2000 р. № 1718 затверджений Порядок державної реєстрації джерел іонізуючого випромінювання [166], п. 35 якого встановлений реєстраційний збір за таку реєстрацію. Елементний склад наведений в табл. 7.

Таблиця 7.

Елементний склад плати за державну реєстрацію джерел іонізуючого випромінювання (реєстраційний збір)

Характеристика	Змістовна складова
Публічний фонд коштів:	Державний бюджет України.
Правове регулювання:	Пункт 35 Порядку державної реєстрації джерел іонізуючого випромінювання, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16.11.2000 р. № 1718.
Платник:	Реєстраційний збір сплачується власниками або володільцями джерел іонізуючого випромінювання
База:	Відсутня. Плата не залежить від доходу, прибутку, вартості, обсягів постачання тощо.

Продовження табл. 7

Ставка:	Збір за реєстрацію радіонуклідних джерел іонізуючого випромінювання справляється у розмірі 0,1 прожиткового мінімуму на одну працездатну особу в розрахунку на місяць, встановленого законом на 1 січня поточного року, за реєстрацію генераторів випромінювання (не радіонуклідних джерел іонізуючого випромінювання) - у розмірі 0,07 зазначеного прожиткового мінімуму.
Порядок сплати та строки:	Оплата здійснюється кожного разу у випадках, передбачених підпунктами 1-5 і 8 пункту 11 порядку: - придбання джерел іонізуючого випромінювання; - виробництва джерел іонізуючого випромінювання; - закріплення джерел іонізуючого випромінювання за державним підприємством чи державною установою на праві повного господарського відання або оперативного управління; - зміни місцезнаходження джерел іонізуючого випромінювання; - передачі закритих джерел іонізуючого випромінювання для технічного обслуговування; - отримання результатів державної інвентаризації джерел іонізуючого випромінювання та щорічної інвентаризації джерел іонізуючого випромінювання. Якщо за результатами щорічної інвентаризації жоден запис у реєстраційних картках джерел іонізуючого випромінювання не змінився з часу останнього подання їх до реєстрового центру, то нові картки не заповнюються. У цьому разі до реєстрового центру надсилається перелік ідентифікаційних номерів таких джерел іонізуючого випромінювання.
Відповідальність за порушення:	Невизначено.
Напрямок використання коштів:	Невизначений.

Особливостями цього обов'язкового неподаткового платежу є те що, по-перше, він встановлений на підзаконному нормативно-правовому рівні, по-друге

адмініструється державним підприємством, а не суб'єктом владних повноважень. Отже, плата за державну реєстрацію джерел іонізуючого випромінювання (реєстраційний збір) встановлена на підзаконному нормативно-правовому рівні та сплачується фізичними та юридичними особами — власниками або володільцями джерел іонізуючого випромінювання до Державного бюджету України.

Плата за оформлення посвідчення закордонного українця

За оформлення посвідчення закордонного українця або його дубліката встановлюється плата, порядок стягнення і розмір якої визначаються Кабінетом Міністрів України (ч. 9 ст. 5 Закону України «Про закордонних українців» від 04.03.2004 р. № 1582-IV) [167]. На реалізацію зазначеної норми, постановою Кабінету Міністрів України від 17.11.2004 р. № 1531 затверджений Порядок оформлення і видачі посвідчення закордонного українця, яким встановлено, що за оформлення посвідчення справляється плата у валюті країни перебування заявника у розмірі, еквівалентному 10 доларам США. Зазначені кошти зараховуються до загального фонду державного бюджету. Посвідчення видається Національною комісією або дипломатичною установою України в країні проживання закордонного українця [168]. Елементний склад наведений в табл. 8.

Таблиця 8.

Елементний склад плати за оформлення посвідчення закордонного українця

Характеристика	Змістовна складова
Публічний фонд коштів:	Державний бюджет України.
Правове регулювання:	Частина дев'ята ст. 5 Закону України «Про закордонних українців» від 04.03.2004 р. № 1582-IV
Платник:	Іноземець чи особа без громадянства, що звернулася до Національної комісії з питань закордонних українців з заявою про надання статусу закордонного українця

Продовження табл. 8

База:	Відсутня. Плата не залежить від доходу, прибутку, вартості, обсягів постачання тощо.
Ставка:	Справляється плата у валюті країни перебування заявника у розмірі, еквівалентному 10 доларам США.
Порядок сплати та строки:	Квитанція про оплату заявником послуг, пов'язаних з оформленням і видачею посвідчення подається разом з іншими документами при подачі заяви.
Відповідальність за порушення:	Невизначено, але можна логічно припустити, що у разі несплати, заява на отримання посвідчення закордонного українця не буде прийнята.
Напрямок використання коштів:	Невизначений.

Отже, плата за оформлення посвідчення закордонного українця встановлена на законодавчому рівні, процедурні аспекти якої врегульовані підзаконним нормативно-правовим актом, сплачується фізичними особами до Державного бюджету України.

Плата за надання відомостей з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань

Відповідно до ст. 11, 36 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань» від 15.05.2003 р. № 755-IV у випадках, встановлених законом, за надання відомостей, що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, стягується плата. За надання відомостей з державного реєстру справляється плата в такому розмірі: 0,05 прожиткового мінімуму для працездатних осіб - за надання виписки для проставлення апостилю та витягу в паперовій формі; 0,07 прожиткового мінімуму для працездатних осіб - за надання документа в паперовій формі, що міститься в реєстраційній справі; 75 відсотків плати, встановленої цією частиною за надання відповідного документа в паперовій формі - за надання витягу в електронній формі та документа в електронній формі, що міститься в реєстраційній справі.

Плата за надання відомостей з державного реєстру справляються у відповідному розмірі від прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленому законом на 1 січня календарного року, в якому подаються відповідні документи для проведення реєстраційної дії або запит про надання відомостей з державного реєстру, та округлюються до найближчих 10 гривень [169]. Процедурні аспекти реалізації законодавчих положень закріплені в Порядку надання відомостей з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 10.06.2016 № 1657/5. Пунктом 4, 5 розділу II цього положення встановлено, що разом із запитом заявник подає документ, що підтверджує внесення плати за надання виписки, витягу з державного реєстру або документів, що містяться в реєстраційній справі. Запит не підлягає реєстрації у державному реєстрі у разі відсутності документа про внесення плати за надання виписки, витягу з державного реєстру або документів, що містяться в реєстраційній справі [170]. Елементний склад наведений в табл. 9.

Таблиця 9.

Елементний склад плати за надання відомостей з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань

Характеристика	Змістовна складова
Публічний фонд коштів:	Державний бюджет України.
Правове регулювання:	Стаття 11 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань» від 15.05.2003 р. № 755-IV
Платник:	Особа, що звернулася за отриманням відомостей з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань
База:	Відсутня. Плата не залежить від доходу, прибутку, вартості, обсягів постачання тощо.

Продовження табл. 9

Ставка:	За надання відомостей з державного реєстру справляється плата в такому розмірі: 0,05 прожиткового мінімуму для працездатних осіб - за надання виписки для проставлення апостилю та витягу в паперовій формі; 0,07 прожиткового мінімуму для працездатних осіб - за надання документа в паперовій формі, що міститься в реєстраційній справі; 75 відсотків плати, встановленої цією частиною за надання відповідного документа в паперовій формі - за надання витягу в електронній формі та документа в електронній формі, що міститься в реєстраційній справі. Плата за надання відомостей з державного реєстру справляються у відповідному розмірі від прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленому законом на 1 січня календарного року, в якому подаються відповідні документи для проведення реєстраційної дії або запит про надання відомостей з державного реєстру, та округлюються до найближчих 10 гривень.
Порядок сплати та строки:	Разом із запитом заявник подає документ, що підтверджує внесення плати за надання виписки, витягу з державного реєстру або документів, що містяться в реєстраційній справі.
Відповідальність за порушення:	Запит не підлягає реєстрації у державному реєстрі у разі відсутності документа про внесення плати за надання виписки, витягу з державного реєстру або документів, що містяться в реєстраційній справі.
Напрямок використання коштів:	Невизначений.

Отже, плата за надання відомостей з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань встановлена на законодавчому рівні, процедурні аспекти якої врегульовані підзаконним нормативно-правовим актом, сплачується фізичними та юридичними особами до Державного бюджету України.

ВИСНОВКИ З ТЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ.

Фінансова система сучасної держави, майже повністю формує публічні фонди коштів за допомогою податкового та неподаткового методів мобілізації коштів. Податковий метод мобілізації грошових коштів формує державний та місцеві бюджети приблизно на 80-90%. Неподатковий метод мобілізації грошових коштів спрямований на формування, більшою мірою, цільових фондів коштів, ніж державного та місцевих бюджетів. Неподаткові джерела формування публічних фондів коштів — це обов'язкові платежі відплатного характеру, які сплачують фізичні та юридичні особи до певного грошового фонду на підставі та в порядку визначеному спеціальними нормативно-правовими актами, з метою формування дохідної частини цього фонду коштів для подальшого фінансування реалізації соціально-економічної політики держави. Окрім обов'язкових платежів, до неподаткових джерел, бюджетним законодавством також відносяться доходи від власності, підприємницької діяльності, некомерційної діяльності та власні надходження бюджетних установ.

Елементний склад є досить неоднорідний, і в законодавстві не закріплено чіткого переліку обов'язкових елементів цих платежів.